

**UCHWAŁA NR III/16/19
RADY GMINY NOWE PIEKUTY**

z dnia 18 stycznia 2019 r.

**w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
na rok 2019**

Na podstawie art. 4¹ ust 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / tekst jednolity Dz. U.z 2018 r. poz. 2137 ze zm. / uchwala się , co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Artur Żochowski

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2019

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

Alkoholizm niesie ze sobą poważne konsekwencje zdrowotne, społeczne i psychologiczne. Choroba alkoholowa prowadzi do niewydolności wielu układów w organizmie, np. układu krążenia i układu odpornościowego. Nadużywanie alkoholu odciska piętno społeczne. Sprzyja zaburzeniu prawidłowego funkcjonowania rodziny, rozwojowi przemocy w rodzinie, a także przestępczości, utracie pracy i zniszczeniu więzi z bliskimi.

Ważnym problemem społecznym w skali całego kraju jak i lokalnej społeczności jest zapobieganie problemom zdrowotnym i społecznym jakie powoduje używanie i nadużywanie substancji uzależniających. Problemy wynikające z używania substancji zmieniających świadomość dotyczą nie tylko osób uzależnionych lub osób sięgających po nie zbyt często, ale i ich środowiska. Ogólnie rzecz ujmując, następstwa społeczne dotyczą między innymi życia rodzinnego i relacji międzyludzkich, a w przypadku osób dorosłych także wychowywania dzieci i funkcjonowania zawodowego.

Do społecznych konsekwencji należy zaliczyć również skutki wypadków drogowych, przestępstwa popełniane przez osoby uzależnione pozostające pod wpływem alkoholu. Wielu dorosłych nadużywając alkoholu powoduje cierpienia swoich dzieci, odbiera im miłość i poczucie bezpieczeństwa. Wielu nastolatków upijając się traci szansę na zdrowy rozwój i niszczy swoje życie. Napoje alkoholowe należą do najpowszechniej spożywanych dóbr konsumpcyjnych. Jednakże jest to towar szczególnego ryzyka. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

Niewłaściwe korzystanie z tej substancji prowadzi więc do wielu negatywnych konsekwencji, szkód. Do najważniejszych problemów alkoholowych można zaliczyć:

- Samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu
- Uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących
- Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży
- Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym
- Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych
- Naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe
- Naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi

Zadania związane z prowadzeniem działań profilaktycznych i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należą do zadań własnych gmin zgodnie z art. 4.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r., poz. 2137 ze zmianami).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Nowe Piekuty od kilku lat. Ma on na celu wspieranie rodzin z problemem alkoholowym (zagrożonych alkoholizmem). Skierowany jest do wszystkich placówek, instytucji, stowarzyszeń, znajdujących się na terenie Gminy oraz wszystkich mieszkańców Gminy zainteresowanych współpracą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art. 4.1 ust. 1) nakłada na gminę obowiązek podejmowania następujących działań:

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13.1 i 15 Ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami;

2. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację w/w zadań. Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 11.1 ustawy). Opłata ta stanowi dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację w/w zadań.

3. Zgodnie z art. 18.2 cytowanej ustawy dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

ROZDZIAŁ II

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Cele ogólne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów już istniejących.
3. Podwyższanie kompetencji i innych zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami zażywania środków uzależniających.

Cele szczegółowe:

1. Podwyższenie progu wiekowego inicjacji alkoholowej.
2. Zmniejszenie rozmiaru szkód jakich doznają młodzi ludzie w związku z sięganiem po alkohol.
3. Ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z substancjami psychoaktywnymi, uzależnieniem się.
4. Kształtowanie postaw prozdrowotnych.
5. Zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie choroby alkoholowej.
6. Zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
7. Wzrost wiedzy mieszkańców nt. negatywnych konsekwencji sięgania po środki uzależniające.
8. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi.
9. Kształtowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki problemowej.
10. Przeciwdziałanie takiemu zjawisku jakim jest wykluczenie społeczne.

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA PROBLEMU ALKOHOLEGO NA TERENIE GMINY NOWE PIEKUTY

Gmina Nowe Piekuty zajmuje teren o powierzchni 10937 ha. Jest gminą wiejską, typowo rolniczą, zlokalizowaną w południowo- zachodniej części województwa podlaskiego, we wschodniej części powiatu wysokomazowieckiego. Jest jedną z najmniejszych gmin powiatu. Na terenie gminy znajduje się 35 miejscowości posiadających status sołectwa.

Według danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Nowych Piekutach z dnia 31 grudnia 2018 roku w gminie zameldowanych jest na pobyt stały 3984 osób, w tym 1968 kobiet i 2016 mężczyzn.

Głównym zajęciem miejscowej ludności jest rolnictwo. Średnie gospodarstwo rolne ma powierzchnię 10,3 ha. Ponad 50% wszystkich gospodarstw ma obszar większy niż 10 ha. W gminie dominują gospodarstwa indywidualne i stanowią one ponad 93% własności ziemi obszaru gminy.

Obszar gminy podzielony jest między trzy parafie rzymskokatolickie: Nowe Piekuty, Hodyszewo i Jabłoń Kościelna. Istnieją dwie szkoły podstawowe; w Nowych Piekutach i Jabłoni Kościelnej. W Łopieniach Jeżach i Jabłoni Kościelnej swoje siedziby mają ośrodki zdrowia, natomiast w Nowych Piekutach – Poradnia Lekarzy Rodzinnych.

Z danych udostępnionych przez Lokalny Zespół Interdyscyplinarny wynika, że w ubiegłym roku zostało założonych 5 nowych „Niebieskich Kart”, w 8 rodzinach prowadzone były działania wynikające z ich procedur. W 7 rodzinach bezpośrednią przyczyną przemocy był alkohol. Również w pozostałych alkohol pośrednio odgrywał ważną rolę. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ubiegłym roku przeprowadzili wiele rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, proponowana była im pomoc w postaci rozmów z psychologiem w naszym punkcie konsultacyjnym a także spotkanie z terapeutą w Stowarzyszeniu „Łabędź” i Ośrodku Terapii IDEA. Problem przemocy domowej często wiąże się z problemem alkoholowym, a ofiarami przemocy są kobiety i dzieci niezależnie od tego jaką formę przybierała owa przemoc.

Z diagnozy problemu alkoholowego przeprowadzonej wśród dzieci szkół podstawowych i młodzieży gimnazjalnej zamieszkałej na terenie Gminy Nowe Piekuty (dokonanej na podstawie badań ankietowych przeprowadzanych w szkole) stwierdza się istnienie problemu związanego ze spożywaniem alkoholu przez uczniów. Czasami jest zgoda rodziców na picie napojów niskoprocentowych (np. piwo) przez ich małoletnie dzieci.

Analiza zebranych danych ze Szkół w Nowych Piekutach i Jabłoni Kościelnej pozwala stwierdzić, iż problem picia alkoholu przez uczniów szkół podstawowych występuje bardzo sporadycznie, a wśród młodzieży gimnazjalnej picie alkoholu jest zjawiskiem dość częstym. Jednocześnie wśród młodzieży jest bardzo duża grupa osób, którzy jeszcze nie pili napojów alkoholowych. Jest to pozytywna grupa młodych ludzi, kwalifikująca się do roli młodzieżowych liderów, w działaniach profilaktycznych i modelujących zdrowy styl życia.

Na podstawie danych szacunkowych można przypuszczać, że na terenie Gminy problem uzależnienia dotyczy nawet ok. 81 osób (2% populacji – ogólnopolskie dane PARPA). Liczba dorosłych żyjących w otoczeniu alkoholików (współmałżonek, rodzic) może sięgać nawet ok. 180 osób. Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików – ok. 40. Problem alkoholizmu jest nadal ukrywany z „czterech ścianach”. W naszym środowisku nadal istnieje społeczne przyzwolenie na picie, na jazdę po spożyciu alkoholu, zdarza się nawet proponowanie alkoholu nieletnim.

ROZDZIAŁ IV

ZASOBY LOKALNE UMOŻLIWIĄJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowych Piekutach
2. Placówki oświatowe
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowych Piekutach
4. Powiatowa Komenda Policji w Wysokiem Mazowieckiem, Posterunek Policji w Szepietowie
5. Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem – Wydział Rodzinny i Nieletnich
6. Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź” w Wysokiem Mazowieckiem
7. Ośrodek Terapii IDEA w Wysokiem Mazowieckiem
8. Organizacje Pozarządowe

9. Ośrodki Zdrowia w Łopieniach Jeżach i Jabłoni Kościelnej
10. Poradnia Lekarzy Rodziny w Nowych Piekutach
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wysokim Mazowieckiem
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem

ROZDZIAŁ V

SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I INNYCH UZALEŻNIEŃ

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Finansowanie zajęć w programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych.
2. Współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży.
3. Finansowanie kosztów sporządzania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i narkotyków.
4. Prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego przez członków GKRPA.
5. Współpraca z Klubem Rodzin Abstynenckich „Łabędź” w Wysokim Mazowieckiem.
6. Upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego.
7. Finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach osób pracujących w obszarze pomocy profilaktycznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Umożliwienie ofiarom przemocy w rodzinie korzystania ze specjalistycznej pomocy – psycholog, prawnik, lekarz (w tym terapeutycznej).
2. Współpraca z Lokalnym Zespołem Interdyscyplinarnym.
3. Dofinansowanie programów terapeutycznych dla sprawców przemocy.
4. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
5. Edukacja publiczna w obszarze przeciwdziałania przemocy - przewodniki, ulotki, broszury.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Prowadzenie na terenie szkół profesjonalnych, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (rekomendowanych przez MEN, www.cmppp.edu.pl) oraz programów autorskich dotyczących profilaktyki uzależnień, profilaktyki problemowej.
2. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, profilaktycznym dla rodziców.
3. Prowadzenie autorskich programów i projektów profilaktycznych uwzględniających standardy „dobrej profilaktyki” w obszarze przeciwdziałania przemocy, agresji.
4. Prowadzenie autorskich programów i projektów profilaktycznych uwzględniających promocję zdrowego trybu życia.
5. Prowadzenie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży pod kątem kształtowania ich umiejętności życiowych (np. radzenia sobie ze stresem, podejmowania decyzji, szukania pomocy).

6. Dofinansowanie szkoleń dla nauczycieli, członków GKRPA, pracowników socjalnych w obszarze profilaktyki problemowej i przeciwdziałania przemocy.
7. Dofinansowanie organizowanych przez szkoły zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży (strategia alternatyw) oraz dowóz na zajęcia i zawody sportowe.
8. Tworzenie młodzieży warunków do alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
9. Dofinansowywanie programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci z grup ryzyka.
10. Zorganizowanie i przeprowadzenie Gminnego Konkursu Profilaktyki.
11. Diagnozowanie i monitorowanie problemu alkoholowego w szkołach, jak też na terenie Gminy.
12. Włączenie się w ogólnopolskie, lokalne kampanie profilaktyczne, akcje.
13. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.
14. Rozpropagowywanie czasopism, ulotek, broszur i innych materiałów służących profilaktyce i promocji zdrowego stylu życia.
15. Prowadzenie badań ewaluacyjnych nad skutecznością podejmowanych działań.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Wspieranie instytucji samorządowych (szkoły), sołectw i innych w zakresie prowadzonych przez nie działań na rzecz rodzin z problemem alkoholowym.
2. Wspieranie ruchów samopomocowych grup AA (klub „Łabędź” oraz innych)
3. Propagowanie instytucji, osób wyspecjalizowanych w niesieniu pomocy dzieciom, młodzieży i dorosłym w obszarze problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 5.

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13.1 i 15 Ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Zadbanie, aby w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych były widoczne informacje o szkodliwości spożywania alkoholu oraz zakazie podawania i sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym
2. Egzekwowanie uchybień na drodze sądowej.

Zadanie 6.

Przestrzeganie ustalonych szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

1. Ograniczanie spożywania alkoholu.
2. Ustalenie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.
3. Kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawach zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

ROZDZIAŁ VI

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu komisji wynosi 110 zł. brutto.
2. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu wypłacane jest na podstawie podpisanej listy obecności.
3. Za prowadzenie dokumentacji GKRPA Sekretarzowi Komisji, ustala się ryczałt roczny w wysokości 2400 zł brutto wypłacany dwa razy do roku; – 1200 zł. w lipcu i 1200 zł. w grudniu.

ROZDZIAŁ VII

KONTROLA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU ROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Przewodniczący Komisji składa sprawozdanie z działalności Wójtowi i Radzie Gminy do końca I kwartału za rok poprzedni.

ROZDZIAŁ VIII

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Komisja ustala szczegółowy zakres działań wynikający z programu gminnego, wnosząc jednocześnie o przeznaczenie na ten cel stosownych środków w budżecie gminy. Po uchwaleniu budżetu, komisja gminna koryguje plan działań wskazując sposób realizacji.

2. Środki finansowe na realizację gminnego programu zapewnione są w planie budżetowym, w ramach opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

3. Za ustalenie szczegółowego harmonogramu i terminów realizacji zadań wynikających z gminnego programu odpowiedzialny jest wójt.